

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
DEN HAAG-SCHEVENINGEN**

04 Watersnood
1953

07 Benedictus XVI
orthodox rooms

10 In de audiëntiezaal
des Konings

De schaduw van het kruis over de Jordaan

ds. S. Maljaars, 's-Gravenpolder

Markus beschrijft het Evangelie van Jezus Christus, de Zoon van God. Deze evangelist geeft veel aandacht aan het lijden van de Zoon des mensen. Al vanaf het begin valt de schaduw van het kruis over Zijn levensweg. We zien dat ook hier bij Zijn doop in de Jordaan.

► En het geschiedde in diezelfde dagen, dat Jezus kwam van Nazareth, gelegen in Galiléa, en werd van Johannes gedoopt in de Jordaan.

Markus 1:9

Markus begint zijn evangelie waar Maleáchi is geëindigd. Zo hecht de evangelist het Oude Testament en het Nieuwe Testament aan elkaar (kanttekening 1). Eerst laat hij het licht vallen op het optreden van Johannes de Doper. Deze voorloper baant door zijn prediking de weg voor de

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE DEN HAAG-SCHEVENINGEN

In 1922 ontstaat er in Den Haag een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Leiden. Op 2 maart 1923 wordt deze afdeling zelfstandig. Na enkele maanden aan de Assendelftstraat en bijna 12 jaar

aan de Zuid-West-Buitensingel te hebben gekerkt, betreft men in 1934 de Bethlehemskerk aan de Oude Boomgaardstraat. In 1986 wordt dit kerkgebouw vervangen door de huidige Bethaniëkerk, die 300 zitplaatsen telt. De gemeente Scheveningen, die in 1871 is ontstaan en zich op 9 oktober 1933 bij de Gereformeerde Gemeenten heeft aangesloten, komt jarenlang bijeen in de Eben-Haëzerkerk aan de Nieuwe Laantjes/Keizerstraat. Sinds 1 oktober 2017 zijn beide gemeenten gefuseerd en kerken zij in Den Haag. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Eben-Haëzer' en in 'Hoven in de Hofstad'.

Het aantal belijdende leden van de gemeente bedraagt 164, het aantal doopleden 76.

Zaligmaker. Na Johannes komt Jezus. In ons tekstvers gaat het Evangelie van Jezus Christus open. De Borg Die Zich van eeuwigheid beschikbaar stelde, verschijnt hier bij de Jordaan in het openbaar. De Zon der gerechtigheid, over Wie Maleáchi profeteerde, gaat op. Het Evangelie wordt vervuld in Christus.

Jezus komt vanuit Nazareth in Galiléa naar de Jordaan om van Johannes gedoopt te worden. Ook bij Zijn doop wordt al duidelijk dat de Zoon des mensen gekomen is om te dienen en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen (Mark. 10:45). De schaduw van Zijn kruis wordt zichtbaar.

Voldoening

Het woord 'dopen' is een centraal woord in dit gedeelte. De grote Dienstknecht van de Vader wordt door Zijn voorloper ondergedompeld in het water van de Jordaan. Het is een voorteken dat Jezus helemaal ondergedompeld zal worden in de doop van Zijn lijden (Mark. 10:38). Zijn leven is lijden.

Jezus wordt gedoopt. De gehoorzame Dienstknecht buigt hier onder Johannes. De Meerdere wil de mindere worden. Zo zal deze Dienstknecht in Zijn vernedering alle gerechtigheid vervullen. Alles wat Zijn Vader Hem in de eeuwigheid heeft opgedragen, wil Hij volbrengen. Die gehoorzaamheid brengt Hem straks aan het kruis.

Er is in dit tekstgedeelte sprake van een opmerkelijk verschil. We lezen van de mensen die tot Johannes komen dat ze worden gedoopt 'belijdende hun zonden' (vers 5). In deze parallelle zin over de doop van Jezus (vers 9) lezen we die toevoeging niet. De zodeloze Dienstknecht heeft immers geen enkele zonde die Hij moet belijden.

Toch is Jezus tegelijk ook de beladen Dienstknecht, Die de last van de ontelbare zonden van al Gods uitverkorenen draagt. Johannes, de prediker van de wet, duwt Jezus onder water. De rechtvaardige eis van Gods heilige wet 'Gij zult liefhebben' drukt op Jezus.

Zo buigt Jezus hier in Zijn doop

onder Gods heilig recht. In de weg van buigen en betalen zal Hij voor Zijn volk voor voldoening zorgen. Wat zij niet meer kunnen, zal Hij doen. Hij is het Lam Gods Dat de zonde der wereld wegneemt. Zien we de schaduw van het kruis over de Jordaan?

Sterven en opstaan

Johannes de Doper duwt Jezus helemaal onder water. Het is voor de Borg een ontzaglijk teken. De doop van Zijn lijden betekent uiteindelijk Zijn sterven. Op Golgotha's kruis zal Hij afgesneden worden uit het land der levenden. Hij zal het hoofd buigen en de geest geven. Na Zijn sterven wordt Hij begraven in het graf van Jozef van Arimathéa.

Het hele leven van Gods kinderen is een weg van afsterven en opstaan.

Dit alles heeft Jezus gepeild toen Hij door Johannes werd ondergedompeld in de Jordaan. Voor Hem was de schaduw van het kruis werkelijkheid. Deze Dienstknecht wist volmaakt wat Hem wachtte. Toch is Hij niet teruggekeerd. Hij liet Zich dopen. Hij wilde het rantsoen gewillig gaan betalen, tot eer van Zijn Vader en uit liefde voor Zijn Kerk.

Jezus blijft niet onder water, Hij komt ook weer boven. Hij staat op uit Zijn watergraf. Zo zal de Borg na drie dagen en nachten in het graf opstaan uit de doden. Hij zal eeuwig leven. Hij laat het kruis voor altijd achter Zich. De losprijs is betaald en wordt toegepast in zondaarsharten.

Onderwijs

De schaduw van het kruis valt over de Jordaan. De Dienstknecht gaat

onder water en komt ook weer boven. Daarin ligt onderwijs over Zijn werk. Laten we ons hart ernaast leggen.

Door de zondeval zijn we allen doodschuldige zondaren geworden. We staan niet meer in de rechte verhouding tot God. We hebben allen de eeuwige dood verdiend. Is die werkelijkheid al tot ons doorgedrongen? Gods kinderen leren onder Gods recht te buigen. Ze doorleven er iets van dat ze rechtvaardig in het water van Gods toorn zouden moeten ondergaan. De ene moordenaar aan het kruis beledigt dit: 'Wij toch rechtvaardig, want wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben'. In die weg mocht hij de verlossende vrijspraak horen. Zo ging Jezus onder in het water van Gods toorn, opdat al degenen die als veroordeelde zondaren tot Hem vluchten het eeuwige leven zouden hebben.

Voor het rantsoen van deze Dienstknecht was er bij de discipelen eerst geen plaats. Ze stonden zo hoog met zichzelf. Toen alles in de dood geëindigd was en het voor hen niet meer kon, viel er vanuit het open graf licht over Christus' werk en mochten ze de vaste troost van Zijn losprijs ervaren. Het kruis van Christus kreeg voor hen alle waarde. Hoe liggen deze zaken bij ons?

Het hele leven van Gods kinderen is een weg van afsterven en opstaan (zie Rom. 6:4). Ze worden met Christus begraven door de doop in de dood. Dit ondergaan van de oude mens betekent een levenslange smart over hun zonde, gepaard met een haten en vluchten van de zonde. Ze nemen hun kruis op en dragen het achter Hem aan.

Tegelijk staan ze met Christus op in een nieuw leven. Ze doorleven een diepe vreugde in God door Christus en hebben een hartelijke begeerte om naar al Gods geboden te leven. In hun zwakheid ervaren ze de kracht van Christus' kruis in hun dagelijkse levenspraktijk.

Geliefde lezer, valt zo de schaduw van Christus' kruis ook over onze levensweg? ♦

Uit:
MEER DAN OVERWINNAARS
ds. G.H. Kersten
(uitg. De Banier, 1953).

**En wat zal ik nog meer zeggen?
Want de tijd zal mij ontbreken,
zou ik verhalen van Gideon?**

Hebreeën 11:32

Het wordt voor de van God geroepene hopeloos, onmogelijk. Dat kenmerkt de Goddelijke roeping. Wie aan eigen kracht niet leerde wanhopen, hij kent Gods werk niet. Maar juist door het onmogelijke van onze zijde, om Gods roeping op te volgen, wordt onze ziel vatbaar voor Gods belofte.

In de roeping van Gideon ligt dan ook de belofte van de verlossing: 'Ga heen in deze uw kracht, en gij zult Israël uit der Midianieten hand verlossen' (Richt. 6:14a). En die belofte wordt versterkt door het teken, eerst door het vuur dat van de rots uitgaat en koeken en vlees verteert, later door het vlies, en uiteindelijk door het gesprek van de vijanden over het gerstebrood. Góds werk zal Gideon werken, maar alleen in 's Heeren kracht, gedurig geschraagd door Gods daden.

Zie, God ondersteunt het werk van Gideon. Telkens weer is Hij de Sterkte der Zijnen. Hij bekrachtigt het geloof, waardoor Gods volk zich Hem onderwerpt en Hem volgt, ook door de diepste wegen heen. Gideon bouwt de Heere een altaar en breekt het altaar van Baäl af en houdt het bos om. Met driehonderd man trekt hij ten strijde tegen de geweldige vijand, wel bevend, maar toch met klimmende geloofsmoed. Bij nacht werpt hij de afgodsteken te Ofra neer. En God takelt zijn legerscharen af tot een niets betekenend getal, opdat de overwinning des Heeren zijn zal. Gideon overwint door het geloof en bevrijdt Israël van zijn uitmergelende onderdrukkers. ▶

► Kent u dat geloof, lezer? Dit is het echte geloof, waarvan velen vreemd blijken te zijn, niettegenstaande zij hoog roemen van hun gezond geloof. Van al dat ziekelijke 'och' en 'ach' zijn zij verlost, maar zij hebben het ook nooit gekend. IJveren zullen zij voor God en voor hun Koning. Het zal zijn roemen en prijzen, strijden en overwinnen, zo menen zij. Doch wat betekent dit alles, als wij de goede strijd niet strijden? En die goede strijd wordt gestreden door krachtelozen, door armen en ellendigen, door degenen die wanhopen aan eigen kracht en sterkte.

Werd het in u nooit eens een verloren zaak? Werd het nooit al schuld en zonde, allemaal verderf en ongerechtigheid? Neen? Dan verheerlijkte de Heere Zijn kracht in u niet. Vlied, lezers, vlied van al het uwe af, tot des Heeren sterkte, eer uw kracht vergaan zal en het eeuwig te laat zal zijn.

Het is een diepe les die het leven van Gideon ons leert, om als schuldigen en krachtelozen door het geloof in des Heeren kracht te wandelen. Moge het ons uit genade gegeven worden om gedurig zó tot de Heere te komen en tot Zijn volheid. Hij ondersteune met Zijn Woord, en leide ons ter overwinning heen.

Nooit komt Gods volk deze les te boven. Gideons Efod, die ten valstrik werd, zij ons tot het waarschuwend teken. Bij Mij, roept Christus, van de Libanon af. In de valleien van kleinheid en ootmoed doe de Heere ons wandelen, volk! Zijn daartoe vaak zware, donkere en smartvolle wegen nodig, wij mochten ook die wegen liefkrijgen en een behagen hebben in krankheden en in zwakheden en in noden, opdat de kracht van Christus in ons verheerlijkt werde.

► volgende week het vervolg

De boodschap van de stormvloed

L. Vogelaar, Scherpenzeel

Steeds hoger steeg het water. Nog enkele treden, dan zou het ook op de zolder komen waar een vrouw uit Rilland met haar kinderen haar toevlucht had gezocht. In grote nood knielde ze bij het trapgat neer: 'Heere, U kunt toch helpen!'

'En zie, het water ging dalen', schreef ds. F.J. Dieleman toen hij dit voorval enkele weken na de watersnood aanhaalde in een meditatie in De Saambinder. 'Dat heeft God gedaan', had de moeder uit Rilland tegen hem gezegd. Wat was nu de les uit de ramp die Zuidwest-Nederland op 1 februari 1953 trof? 'Wij zijn er bevreesd voor dat het oordeel Gods in de komende dagen verkleind zal worden', schreef de predikant van Yerseke. 'Men zal trachten om de oorzaak van de overstroming toe te schrijven aan deze en die omstandigheden, om de grootheid van Gods majesteit weg te werken. Doet er niet aan mee. O, dat wij zien mochten dat de helft ons niet is aangezegd. Al waren de inmengselen van Gods goedertierenheid in het oordeel, het is toch het oordeel Gods over Nederland. Over ons Nederland, dat Gods oordeel nog niet aanvaardt'.

Weggespoeld

Het water was plotseling gekomen. Een hevige storm bulderde over het vlakke land. Dat gebeurde wel vaker. Maar nu braken de dijken. Op de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden, in West-Brabant en op Texel. Huizen werden weggevaagd, of stortten uren later alsnog in. Bewoners kwamen om. Of ze werden gered, soms ternauwernood. Dat waren 'de inmengselen van Gods goedertierenheid', waarover ds. Dieleman schreef. Het aantal slachtoffers is niet precies

vast te stellen. Het waren er meer dan 1800. Van hen behoorden er 131 tot de Gereformeerde Gemeenten, van wie 73 tot de gemeente in Nieuwerkerk. De oudste was de 84-jarige Helena van der Hart uit Kruieningen. De jongste was Andries Vane uit Nieuwerkerk, die op een vlot werd geboren, in de ijzige koude. Na enkele uren overleed hij in de armen van zijn zus. Twee ambtsdragers kwamen om: ouderling C. Fris in Oude-Tonge op 76-jarige leeftijd, en in Rilland-Bath de 36-jarige diaken A. Cijssouw, die nog maar net voor het eerst in het ambt bevestigd was. De polderwoning van ouderling Fris was weggespoeld. Hij was op het dak geklommen, met zijn zoon Herbert. Ze klemden zich vast toen de golven het dak meenamen. Maar beiden verdronken. Cijssouw was in de rampnacht op pad, want hij was waterstaatkundig opzichter. Toen hij de burgemeester tegenkwam, riep hij: 'Ik heb het wel gezegd!' en 'Ik heb ervoor gewaarschuwd, maar ze hebben nooit willen luisteren!' Nu had de zwakke dijk het begeven. De burgemeester en de opzichter kwamen beiden om in de golven.

Hulpbetoon

'God is de goddeloosheid moede. Ziet Hem zitten op een verheven water-vloed', schreef de Scherpenzeelse ouderling B. Roest. 'O, wat een droefheid, ontroering was er in mijn ziel'. In de Gereformeerde Gemeenten

kregen 25 kerkgebouwen min of meer met wateroverlast te maken. Soms voor de tweede keer, want de kerken van Goudswaard, Herkingen en Poortvliet waren in 1944 ook al ondergelopen.

De schade aan kerkelijke eigendommen en scholen, maar ook aan de huizen, bedrijven en goederen van de leden van de Gereformeerde Gemeenten werd in totaal op bijna 11,5 miljoen gulden geschat. Tal van instanties hielpen. De synodale commissie tot hulp aan verwoeste kerken en oorlogsslachtoffers kreeg na de watersnood een nieuwe taak. Ze kreeg ook een nieuwe naam: hulpverlening in bijzondere noden. De gemeenten collecteerden; ze brachten in vier maanden tijd 192.500 gulden bijeen. Daarnaast werden evacués in de gemeenten waar ze werden opgevangen ook door de plaatselijke diaconie geholpen.

Boodschap in de crisis

In Dordrecht verscheen reeds in de rampmaand een brochure. De plaatselijke christelijke gereformeerde predikant, ds. M. Baan, had op de zondag na de ramp twee tijdpreken gehouden en die liet hij uitgeven 'ten bate van de getroffen en door de watersnood'. 's Morgens sprak de predikant over Nahum 1:3b: 'Des Heeren weg is in wervelwind en in storm, en de wolken zijn het stof Zijner voeten'. In de middagdienst bepaalde ds. Baan de Dordtse gemeente naar aanleiding van de verzen 17a en 25 uit 2 Samuël 24 bij 'De engel des verderfs over steden en dorpen van Nederland'. 'Had de Heere gedaan naar waardigheid en verdienste, dan had het water onze stad, onze kerk, ons thuis, ons leven, heel ons land moeten overspoelen', zei de predikant. 'Dan had het dodencijfer nog veel en veel hoger moeten zijn. Maar nu greep de Heere in. De storm ging weer liggen. 't Water ging weer zakken. Honderden, duizenden mensen konden van de dood worden bevrijd'. Dat was volgens ds. Baan ook een les: 'Dan mogen niet alleen de oordelen, maar vooral deze goedertierenheden des Heeren ons tot bekering leiden'. ♦

▶ Reddingswerk in Wolphaartsdijk.

▶ Rechts van de molen het kerkje van Oude-Tonge. Aan die kant van de Julianastraat bleef verder bijna niets overeind.

▶ Dijkdoorbraak tussen Oosterland en Nieuwerkerk.

De jongste dag: een vreselijke dag

ds. J. de Kok, Westkapelle

Wat zal de wederkomst een heerlijke dag zijn voor de Kerk des Heeren. Als Paulus hierover spreekt zegt hij: ‘... en alzo zullen wij altijd met de Heere wezen’ (1 Thess. 4:17). Dat zal wat zijn, kinderen des Heeren!

Is het u weleens opgevallen in de gelijkenis van de wijze en dwaze maagden dat de ontmoeting tussen de Bruidegom en de maagden plaatsvond zónder de dwaze maagden? Die hebben het veel te druk met hun lege kruikje. Ze willen het vullen, maar het is te laat.

Christus zal het niet toelaten dat er ook maar de minste onzuiverheid aanwezig is als Hij Zijn Bruidskerk gaat ontmoeten! Nee, volk des Heeren, de vereniging met Christus vindt plaats buiten het oog van uw vijanden, benauwers en verdrukkers. Er zal dan zuivere gemeenschap met Christus zijn, u zult de zuivere gemeenschap der heiligen ervaren. Het zal ongekend schoon zijn: Nooit meer van Hem gescheiden te zijn. Nooit meer één zonde die ertussen komt. Nooit meer... Dat is dus: altijd. Maar als u onbekeerd sterft, dan zal het u heel anders vergaan. Ook uw ziel zal terugkeren in het lichaam. De ziel, die in de rampzaligheid al zoveel verschrikkelijks meegemaakt heeft, zal terugkeren in het door God vergaarde stof van het lichaam.

God zal uw aardse begeerte, om onsterfelijk te zijn, vervullen. Ziel en lichaam zullen voor eeuwig verenigd zijn.

En dan? Laten we samen eerbiedig luisteren naar Gods Woord: ‘En de koningen der aarde, en de groten, en de rijken, en de oversten over duizend, en de machtigen, en alle dienstknechten, en alle vrijen verborgen zichzelf in de spelonken, en in de steenrotsen der bergen, en zeiden tot de bergen en tot de steenrotsen: Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen Die op den troon zit, en van den toorn des Lams. Want de grote dag Zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan? (Openb. 6:15-17).

Uit de schuilplaatsen

Ach, het laat zien dat de goddelozen zo'n verkeerd beeld hebben van God. Ze denken zich te kunnen verstoppen voor een alomtegenwoordig en alwetend Opperwezen. Wat een dwaasheid! Dacht u dat de honderduizenden engelen ze niet weten te vinden? Wat zal het zijn als ze met een enkele armbeweging uit hun schuilplaatsen tevoorschijn getrokken

worden. Of dacht u dat u zich verzetten kunt tegen een engel waarvan we weten dat één engel in één nacht 185.000 mensen doden kan? O, ik beef, als ik denk aan hoe het zijn zal. De aarde zal vervuld zijn met geschreeuw, met uitroepen van wanhoop. Er zullen mensen zijn die roepen om genade, maar dan is er geen genade meer. Er zullen mensen zijn die vloekend en grommend meegenomen worden door de engelen. Daar gaan al die miljoenen mensen. Waarheen? Naar het wolkendek. Alle mensen zullen immers gezet worden op de wolken van de hemel. Inmiddels is op de wolken een troon neergezet (Matth. 19:28). Dat is de rechterstoel van Christus. Rondom die troon staan allemaal kleinere tronen (Dan. 7:9; Luk. 22:30; Openb. 20:4). Het zijn er duizenden. Op die tronen zullen straks de kinderen Gods plaatsnemen, nadat ze vrijgesproken zijn.

Links en rechts

Heel ordelijk zullen alle mensen een plaatsje krijgen op de wolken. De goddelozen links van de troon en de gezaligden rechts van de troon (Matth. 25:32-33). Zullen families bij families staan? Daar is ook al veel over gespeculeerd. We laten het maar rusten. Het zal er in ieder geval heel ordelijk toegaan. Het zal precies zijn zoals in een oosterse schaapskooi. De bokken links, de schapen rechts, met daartussen een muur.

‘Maar’, zegt u, ‘het zal dan toch wel een oorverdovende herrie zijn? Aan de ene kant het geschreeuw van de goddelozen en aan de andere kant het gejuich van de gezaligden?’ Ik weet het niet. Maar als iedereen een plaatsje gekregen heeft op de wolken, komt er een moment dat iedereen heel erg stil wordt. In de verte klinkt namelijk een enorm geluid dat snel dichterbij komt... ♦

► wordt vervolgd

Alle mensen worden gezet op de wolken des hemels.

Benedictus XVI orthodox rooms

C.S.L. Janse, Apeldoorn

Op de laatste dag van het oude jaar werd het ook voor Joseph Ratzinger eeuwigheid. In 2005 was hij tot paus gekozen. Hij nam toen de naam aan van Benedictus XVI. Een aantal jaren geleden ging hij met emeritaat. Tot dusver was dat voor pausen ongebruikelijk.

Vergeleken met de huidige paus had hij de naam van streng te zijn, zowel in de leer als ten aanzien van de moraal. Ook gaf Benedictus weer ruimte voor de eeuwenoude Latijnse mis die na het Tweede Vaticaanse concilie was afgeschaft. De huidige paus is daar inmiddels mee gestopt.

De sfeer of de leer

Dat er een grote kloof is tussen de leer van Rome en die van de Reformatie zal voor ons duidelijk zijn. Voor veel protestanten tellen die verschillen tegenwoordig niet meer, maar dat wijst er wel op dat zij niet beseffen waar het bij de Reformatie om ging. De weldadige rust van het kloosterleven, de oude tradities van de Rooms-Katholieke Kerk met haar apostolische successie, de uitbundige liturgie en de vele kerkelijke kunstschatten hebben onmiskenbaar een zekere aantrekkingskracht op buitenstaanders. Daarbij gaat het hen veelal meer om de sfeer dan om de leer. Tegelijkertijd moeten we constateren dat de Rooms-Katholieke Kerk op bepaalde punten sterker vasthoudt aan Bijbelse leerstellingen en Bijbelse normen dan veel moderne protestanten. Als het gaat om zaken als abortus en euthanasie, om huwelijk en homoseksualiteit en ook in de transgenderdiscussie neemt Rome een behoudend standpunt in. Meer dan veel protestantse kerken en kerkleiders. Vrouwelijke priesters en bisschoppen zijn nog steeds taboe. Daarbij moeten we wel bedenken dat het overgrote deel van het kerkvolk

► Het Vaticaan houdt op bepaalde punten sterker vast aan Bijbelse leerstellingen dan veel moderne protestanten.

zich daar weinig van aantrekt. Zeker in Nederland. Bovendien loopt de Rooms-Katholieke Kerk in ons land in hoog tempo leeg. Er is een groot tekort aan priesters. Haast elke week bericht het Reformatorisch Dagblad over Roomse kerken die gesloten moeten worden. Er zijn in Nederland nog wel veel mensen die zich katholiek noemen maar het kerkbezoek in zijn totaliteit is in de Rooms-Katholieke Kerk inmiddels zo gezakt dat het minder is dan in de Gereformeerde Gemeenten.

Orthodox Jezusbeeld

Onder theologen trok Benedictus XVI met name de aandacht door zijn boeken over Jezus. Ook daarin is hij orthodoxer dan veel protestantse theologen. Jezus is voor hem de Zoon van God. Hij gaat uit van de historische betrouwbaarheid van de evangeliën. Hij twijfelt niet aan de realiteit van de opstanding. Christus' lijden en sterven had een plaatsvervangend karakter. Hij droeg de toorn van God

tegen de zonde. Dat zijn fundamentele zaken die in de nadagen van de Gereformeerde Kerken door theologen als Kuitert, Wiersinga en Den Heyer aangevochten werden.

In de tijd van de Reformatie stond dat alles echter niet ter discussie. Ten aanzien van de fundamentele strijdvragen die destijds wel aan de orde waren blijkt Benedictus onverminderd rooms-katholiek te zijn. Het pausschap, het bisschopsambt, de Mariaverering en de 'paapse mis' zijn voor hem wezenlijk. Daarmee staat of valt de kerk.

De uitspraak van de Heidelbergse Catechismus dat de gevallen mens ganselijk onbekwaam is tot enig goed en geneigd tot alle kwaad, wordt door hem zeker niet onderschreven. Rome heeft een veel optimistischer beeld van de mens dan ons in de Bijbel getekend wordt. De doodsstaat van de mens wordt geloofchend. Een mens van goede wil die met de genade meewerkt, komt er wel. En door de sacramenten krijgt men automatisch deel aan de genade.

Vraag en antwoord

Ruim tien jaar geleden bracht Benedictus een bezoek aan zijn geboorteland Duitsland. In een ontmoeting met de leiding van de protestantse Evangelische Kirche Deutschland (EKD) wees hij hen op de grote betekenis van Luthers vraag naar een genadig God. Dat was zeker te waarderen. Bij velen in de EKD en ook in de RK-Kerk is die vraag niet of nauwelijks meer aan de orde.

Maar belangrijker nog dan Luthers vraag 'Hoe krijg ik een genadig God' is het antwoord dat daarop gegeven wordt. Daarbij gaan de wegen van Rome en Reformatie volstrekt uiteen. Bij Rome is het zo dat God Zijn genade niet zal onthouden aan hen die doen wat ze kunnen doen. Met die coöperatiegedachte heeft Luther echter radicaal gebroken. Hij stelt daartegenover dat er van de kant van de mens niets aan Gods genade voorafgaat 'dan een afkeer ervan, ja een vijandschap ertegen'. Christus is een volkomen Zaligmaker. Daar kan niets van een mens bij. In het licht van de eeuwigheid zal het er om gaan of wij de vraag en het antwoord van Luther bevindelijk hebben leren verstaan. ♦

De inhoud van de preek

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

‘Maar inzonderheid hebben wij een zuivere beschrijving van het ambt van een dienaar des Evangelies in 2 Korinthe 5 vers 18-20, waar de apostel aldus spreekt...’ En dan volgt het citaat uit het bevestigingsformulier van de dienaren des Woords, waarmee we het vorige artikel beëindigen.

‘Zo zijn wij dan gezanten van Christuswege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christuswege: Laat u met God verzoenen’. Een geroepen gezant van Christuswege mag en moet zijn hoorders dus ‘bidden’ om zich met God te laten verzoenen. Zo wordt met ambtelijke volmacht de boodschap van de mogelijkheid van redding uit de verlorenheid verkondigd.

Zijn taak

De oproep tot verzoening en bekeering is niet iets dat er in de prediking (soms) even bij komt, maar dit vormt

‘een zuivere beschrijving van het ambt’. Het Oudnederlandse woord ‘ambt’ betekent niet slechts ‘de ambtelijke bediening dragen, het mogen doen’. Maar het heeft een bredere betekenis: ‘tot taak hebben, het moeten doen’. Het gaat hier dus om de taakomschrijving van de ambtsdragers. Dus bij de opgelegde bediening der verzoening hoort principieel de praktijk van 2 Korinthe 5:18-20, het bidden van Christuswege. Dit is een Schriftgedeelte dat we het liefst in z’n geheel samen zouden willen overdenken. Want het biedt een zuivere

omschrijving van de opdracht, de taak en het werk van de dienaar van het Evangelie. Hier blijkt hoe hij zich geroepen weet om te staan in de dienst der verzoening te midden van doden en levenden.

De Woordbediening houdt in het verkondigen van wet en Evangelie, van wat God eist en wat Hij belooft en uit genade werkt. In de verkondiging horen we dus de eis van Gods gerechtigheid in de wet. Maar evenzeer de vervulling van Gods gerechtigheid in het Evangelie. Paulus mag daarom zeggen dat hij ál de raad Gods (Hand. 20:27) verkondigd heeft en dat hij Christus voor ogen geschilderd (Gal. 3:1) heeft. Wat een mooie en verantwoordelijke taak! Hij spreekt bedreigend over de schrik des Heeren (2 Kor. 5:11), maar ook lokkend over de liefde van Christus (2 Kor. 5:14), die hem dringt. Dit vraagt om een heilig evenwicht in de prediking.

Gebed nodig

Wat heeft een dienaar des Woords daarom het blijvende gebed van de gemeente nodig, met de woorden van onze vaders: ‘Wij bidden U, wil hem door Uw Geest hoe langer hoe bekwaamer maken tot de dienst, waartoe Gij hem bereid en geroepen hebt, hem openende het verstand om Uw Heilige Schrift te verstaan, en hem sprake gevende tot opening zijns monds, om met vrijmoedigheid de verborgenheden des Evangelies te kennen te geven en te bedienen’. In dit smeekgebed horen we over (toe) bereid worden en geroepen worden. De roeping blijkt in de voor- en toebereiding. Dat hoort bij elkaar. Het gaat in dit gebed ook over verstaan en uitdragen, dus over het voorbereiden en het uitspreken van de preek.

Evenwicht

We zeiden al: dit vraagt om heilig evenwicht. Bij de inhoud van de prediking denken we dan aan de verhouding tussen verkiezing en verantwoordelijkheid. We bedoelen daarmee: enerzijds schenkt God Zijn genade soeverein krachtens verkiezende liefde in Christus Jezus. En anderzijds draagt de mens die leeft onder de bediening van het genadeverbond zo’n grote

► De Woordbediening houdt in het verkondigen van de eis van Gods gerechtigheid in de wet.

verantwoordelijkheid. Daarover is in de loop der jaren helaas al veel gestreden, met alle gevolgen van dien.

We hoorden juist dat er gebeden werd voor 'de verborgenheden van het Evangelie'. Want het zijn en blijven verborgenheden! Wanneer we de verhouding 'verkiezing en verantwoordelijkheid' rationeel systematiseren, dan worden we óf remonstrant, óf we maken God tot de oorzaak van het ongelof. Beide zijn even verwerpelijk! Het laatste wordt door onze Dordtse vaders zelfs 'godslasterlijk' genoemd (Dordtse Leerregels, I,15). Als een mens denkt dat hij zelf kan geloven en zelf wil blijven geloven, dan is dat jammerlijk zelfbedrog. Maar als een mens de schuld van zijn onbekeerd zijn (hemelijk) bij God legt en rustig doorleeft in de zonde, dan is dat spotten met de Waarachtige, een vorm van vloeken. Is beide niet vreselijk?

Voorbeeldig

Hoe staat het met dit evenwicht in de prediking? De Dordtse vaders hebben dit thema op een voorbeeldige wijze in hun Leerregels nagelaten. De Leerregels behoren tot onze belijdenisgeschriften, waaraan we ons hartelijk verbonden weten en waar allen op aanspreekbaar zijn. Het zou een artikelenserie waard zijn om 'de plaats van de verkondiging in de Dordtse Leerregels na te gaan, maar we beperken ons nu tot het evenwicht tussen verkiezing en verantwoordelijkheid.

Het lied van Gods soevereine verkiezing is helder door Dordt gezongen. We zingen het van ganse harte na! Maar Dordt is daarmee nooit eenzijdig geworden. Hun benadering is bewonderenswaardig teer en pastoraal. Voor dit aspect hoeven we maar drie artikelen uit het tweede hoofdstuk te lezen, namelijk artikel 3, 5 en 8: Het volmaakte offer van de Zoon van God is overvloedig genoegzaam tot verzoening van de zonden van de ganse wereld. Dit moet zonder onderscheid verkondigd worden met bevel van bekering en geloof. Alle verkorenen, die allen en die alleen, zullen delen in de verdiensten van Christus.

De volgende keer hierover meer. ♦

► wordt vervolgd

Hoe Christus de blindgeborene behandelt

ds. C.A. van Dieren, Uddel

Dit gezegd hebbende, spooft Hij op de aarde, en maakte slijk uit dat speeksel, en streek dat slijk op de ogen des blinden.

Johannes 9 vers 6

Christus in Zijn ontferming over de blindgeborene spuwt op de aarde. In die tijd beschouwden de Joden speeksel als geneeskrachtig. Vanwege die genezende werking zullen ze dan ook straks met Hem discussiëren over het werk op de sabbat. Het spuwen is echter ook een teken van diepe minachting. We lezen daarvan in Deuteronomium 25. Als een man het huwelijk met de kinderloze weduwe van zijn broer weigerde, spuwde de weduwe hem vol afkeer in het aangezicht.

Is het dan zo, dat Christus deze blindgeborene veracht? Nee, de Heere onderwijst hiermee de Joden, die Hem verwerpen. Zojuist wilden zij Hem stenigen. Bij Kájafas zullen ze Hem in het aangezicht spuwen. Maar weet u van wie de bitterste verachtingen komen? Van wie, volk? Christus is gezonden van de Vader om van ieder veracht te worden. Daarom zullen ellendigen, op wie rechtvaardig gespuwd moest worden, niet veracht worden.

Nu bukt Christus naar het stof, dat totaal geen waarde heeft en door niemand verzameld wordt. Wat een beeld is dat! Christus gebruikt het verachte, waardeloze stof tot genezing van de blinde. Met Zijn vingers maakt Hij van het speeksel en de stoffige aarde slijk. Hoe wonderlijk en onbegrijpelijk werkt de Heere in het leven van deze blinde. Ziet u, dat de Heere in de vele genezingen nooit op dezelfde manier handelt? De ene keer spreekt Hij een machtswoord, de andere keer steekt Hij Zijn vingers in dove oren.

Nu neemt de Heere slijk van de straat. Dat is een les. Christus helpt niet één mens op dezelfde wijze, maar wel in een heilige orde. Die twee dingen moeten we niet verwarren.

We schrikken ervan wat Christus nu bij de blindgeborene doet. Hij strijkt het zanderige spul in zijn ogen. Daarvan is toch niets te verwachten? Maakt Christus zo de kwaal nog niet veel erger? We zouden vrezen er juist blind van te worden. Ziet u het onderwijs? Een mens die door de Heere bearbeid wordt, is niet terstond ziende. De Heere wijst eerst de kwaal aan. Hij ontdekt aan de dadelijkheid van de zonde en legt steeds meer de oorzaak bloot. Als Christus Zijn genademiddelen toepast, weet u waar het dan op aangaat? Op de dood! De wet eist en veroordeelt en van enige verbetering is geen sprake. Hoe onmogelijk is het dat zo één tot God bekeerd wordt. Wat is hemels onderwijs nodig! Zoals de blinde geholpen moet worden, omdat hij de weg van de genezing niet weet, zo moet ook de ontdekte zondaar geholpen worden. Christus doet echter geen half werk. Hij geneest de blinde. Hij onderwijst hen die dwalen en brengt hen in het rechte spoor.

Vragen:

1. Waarop wijst het spuwen en het speeksel?
2. Waaruit blijkt Christus' ontferming in het leven van deze blinde? En in ons leven?
3. Hoe kan een zondaar genezing ontvangen?

► wordt vervolgd

In de audiëntie-zaal des Konings

J. van 't Hul, Lieren

De ster gaat de wijzen voor, als een licht schijnende in een duistere plaats. Hij stopt op de plaats waar het Kindeke is. Daar blijft hij breeduit staan.

Waar zouden Maria en Jozef met het Kindeke nu zijn? Niet meer in de stal. Ook niet in een herberg, want daar was voor hen geen plaats. Mattheüs zegt dat ze zich bevinden 'in een huis'. Sommigen menen dat het 't huis van een van de herders uit het veld van Efratha moet zijn geweest. Maria en Jozef zijn in elk geval in 'een huis'. Daar ligt de geboren Koning der Joden, in Zijn vernedering, in het huis van een ander. Later zal Hij in Kapernaüm in het huis van een ander wonen, en aan het einde van Zijn leven wordt Hij neergelegd in het graf van een ander. 'Hij leefde en stierf ook alleen voor anderen' (Da Costa). Maria en Jozef verblijven met het Kindeke in een woning ergens in de contreien van Bethlehem-Juda, maar voor Matthew Henry is dit toch 'de audiëntiezaal des Konings'. Daar wordt Hij aan de wijzen verklaard.

Gezocht en gevonden

'En in het huis gekomen zijnde, vonden zij het Kindeken met Maria, Zijn moeder' (Matth. 2:11a). De wijzen zijn gekomen waar ze wezen moeten. Ze hadden gezocht, zijn naderbij

gebracht en hebben Hém gevonden, van Wie de discipelen later zullen zeggen: 'Wij hebben gevonden den Messias, hetwelk is overgezet zijnde, de Christus'.

'Wat gaan de wijzen nu doen? Blijven ze naar de ster staan kijken? Nee: ze gaan naar binnen. Ze tillen de deurenklink op en gaan de nederige verblijfplaats van het Kindeke binnen. Ze zien de ster niet meer, maar dat hoeft ook niet, want daar ligt de Koning der Joden' (Spurgeon).

Mattheüs schrijft dat de wijzen 'het Kindeken met Maria, Zijn moeder' vonden. Jozef doet even niet mee. Ze zien eerst het Kind, daarna de moeder. De herders zagen eerst Maria en Jozef en toen pas het Kindeke in de kribbe, in het donker, maar de wijzen zien scherp en zien eerst het Kindeke. Bijna zien ze niemand dan Jezus alleen.

In dit huis is niets koninklijks te zien, aan moeder Maria niet, aan het pasgeboren Kindeke evenmin. Er is geen troon en geen kroon. Is dat, is dát hun Koning? Maar in dit Kind zien ze de Koning in Zijn schoonheid, de Eniggeborene van de Vader, gegeven tot rechtvaardigmaking, heiligmaking en volkomen verlossing. Ze zien het Kind Dat van Zichzelf zegt: 'Wie Mij vindt, die vindt het leven'.

Vallen en aanbidden

'... en nedervallende hebben zij Hetzelve aanbeden'. De wijzen gaan door de knieën. Ze bukken niet alleen, maar vallen neer, met hun aangezichten op de grond. Aan dit Kind is niets

bijzonders te zien, geen heerlijkheid en geen rijkdom, maar dat deert allemaal niet. Hun hart wordt vervuld met heilbespiegelingen en daarom vallen ze neer en aanbidden ze Hem, een schamel en hulpbehoevend Kind en toch de Koning der koningen en de Heere der heren. Gods Geest opent hun ogen en daardoor zien ze in Hem de Christus der Schriften. Ze aanbidden niet kraammoeder Maria, maar 'Hetzelve', het Kind, niet naar Zijn menselijke natuur, maar naar Zijn Godheid. En toch is Hij waarachtig mens, Hij is de mensen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde. Hij Die zó rijk was, wilde zo arm worden dat Hij nu weerloos ligt in een willekeurig huis in de contreien van Bethlehem-Juda. Hij wordt door de wijzen aanbeden. 'Ja, elk der vorsten zal zich buigen en vallen voor Hem neer'.

Goud, wierook en mirre

De koffers gaan open. Maar hun harten zijn vast ook opengegaan. Van hart tot hart zullen ze met elkaar gesproken hebben, deze wijzen en moeder Maria, misschien over de ster en over wat hen in Jeruzalem was overkomen. Maar ze hebben vooral met elkaar gesproken over het Kind, over Wie Hij wil zijn voor een arme moeder en voor wijzen uit het oosten. 'En hun schatten opengedaan hebbende, brachten zij Hem geschenken: goud en wierook en mirre' (Matth. 2:11b). Het beste uit het oosten is nog niet goed genoeg, want Hij, de Vorst der aard, is al die hulde waard, en al hun liefde ook. De wijzen brengen vruchten voort der dankbaarheid en leveren hun kostbaarheden in bij een Kind Dat geen gedaante noch heerlijkheid heeft dat ze Hem zouden begeren.

Ze leggen het allemaal voor Hem neer, koninklijk goud, priesterlijk wierook en welriekende en toch bittere mirre, de specerij die Nicodémus later brengen zal tot Zijn begrafenis (Joh. 19:39). Maar, al die kostelijke dingen zijn goedbeschouwd nu al van Hem, want van Hem is het zilver en het goud en het vee op duizend bergen. 'En door Goddelijke openbaring vermaand zijnde in den droom, dat zij niet zouden wederkeren tot Herodes, vertrokken zij door een anderen weg weder naar hun land' (Matth. 2:12). ♦

► slot

Bevestigd als de maan

ds. B.J. van Boven

uitg. Gebr. Koster; 154 blz., € 15,90.

Twee jaar geleden verscheen het boek "Zo duurzaam als de zon" van broeder ds. B.J. van Boven. Een verrassend thema waarmee in zeven preken Bijbels onderwijs wordt gegeven over de zon met betrekking tot de leer der Godzaligheid. Een even verrassend thema vinden we in de uitgave "Bevestigd als de maan".

In het Voorwoord lezen we: 'De zon en de maan spreken van Gods onuitsprekelijke trouw. Dat krijgt nu waarde voor een volk dat haar diepe ontrouw moet inleven'.

Uit deze woorden verwachten we dat deze zeven preken in de eerste plaats een gedegen uitleg van de Schrift bevatten en daarnaast een treffende toepassing aangaande het bevindelijke leven. Deze verwachting wordt ruimschoots waargemaakt. De teksten waarover gepreekt wordt, komen uit de dichterlijke gedeelten, de profetieën

en de evangeliën. Het verwondert mij dat uit zulke verschillende gedeelten een volmaakte eenheid te vinden is met betrekking tot de maan en het onderwijs dat Heere daarmee geven wil.

De geschapen maan is een toonbeeld van de goede schepping. De prediking van de maan getuigt echter ook van onze diepe val. Het licht van de maan predikt de gangen die de Heere gaat met Zijn volk in een weg van ontdekking, ontleding, bemoediging en vertroosting. Rijke troost wordt voor dat volk gepredikt door de verduistering van de maan als gewezen wordt op Golgotha waar de zon haar schijnsel had ingetrokken en de maan haar schijnsel niet geven kon. Onze broeder wijst erop dat de Zoon van God in drie uur tijd de eeuwige duisternis heeft doorworsteld.

In deze preken wordt de onbekeerden gewezen op het enige nodige en Gods kinderen worden gevoed middels onvervalste melk en vaste spijs. Mocht de Heere deze uitgave willen zegenen voor jong en oud: 'Zij zullen u vrezen, zolang de zon en de maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht'.

ds. M.T. Al-Chalabi, Loosdrecht

Het geestelijk huwelijk

Aegidius Francken

uitg. Gebr. Koster; 230 blz., € 25,90.

Aegidius Francken (1676-1743) was predikant te Rijsoord en te Maassluis. Een bekend werk van hem werd zijn "Stellige God-geleertheid". We mogen blij zijn dat R. van Klinken de hertaling van een ander werk van Francken, "Het geestelijk huwelijk", ter hand genomen heeft. Het werd een goed te begrijpen boek dat alleszins waard is om gelezen te worden, ook door onze jongeren. Het boek bevat een waardevolle biografische levensschets van Francken, geschreven door ds. M. van Kooten.

De hertaler geeft zelf al aan dat de 'Aanspraak aan de godvruchtige lezer' toch wat taai is. Die tien bladzijden kunnen echter zonder bezwaar worden overgeslagen.

In het zeer korte eerste hoofdstuk lezen we dat er geen nauwere vereniging bestaat dan tussen de gelovigen en Christus.

De volgende hoofdstukken behandelen uitvoerig hoe die vereniging tot stand komt. De vreemdelingen van die gezegende

ondertrouw, zij die nog met de wet getrouwd zijn, worden begerig gemaakt om dit grote en heilrijke huwelijk met de grote Hemelkoning te mogen sluiten. Verder wordt de ondertrouwde bruid aangespoord zich zo te gedragen als in een volzalig huwelijk verwacht mag worden. Zoals Eva de bruid werd uit de rib van Adam, zo kwam (en komt) de bruid van de tweede Adam uit Zijn bloedige zijde. De Vader is al van eeuwigheid bezig geweest om dit huwelijk met de uitverkorenen te beschikken en de Geest maakt de bruid bereid om in gestikte klederen tot de Koning gebracht te worden. De voornamelijk Bruidegom nodigt de bruid niet rechtstreeks, maar door Zijn Woord, door Zijn afgezanten en door Zijn Geest. De voorwaarden om bruid van Christus te worden, zijn niet gering: de bruid moet alle zonden afzweren, ze komt naakt, schuldig, onrein, mismaakt, blind, radeloos, vol zelfveroordeling, schaamte en met heilige droefheid. Zo geeft ze zich over en mag ze door genade zeggen: 'Ik ben des Heeren'. In een vertroostend hoofdstuk bemoedigt de auteur twijfelmoedige zielen. Een leerzaam boek.

B. Agteresch, Capelle a/d IJssel

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Bedankt

voor Krimpen aan den IJssel,
ds. S.W. Janse te Rijssen-Zuid;
voor Rilland-Bath,
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland;
voor Rotterdam-Alexanderpolder,
ds. M.H. Schot te Hendrik-Ido-Ambacht.

ZORGEN FAMILIE DS. J.S. VAN DER NET

Onze oude broeder ds. J.S. van der Net zal wegens toenemende zorgen verhuizen naar woonzorgcentrum Nebo in Zwijndrecht (Hoofdland 1, 3332 RD Zwijndrecht). Na een val is mevr. Van der Net opgenomen in een revalidatiecentrum in Houten (Ervenstaete Zorgspectrum, Stationserf 84, 3991 KZ Houten). Deze berichten bereikten ons via de kinderen. De Heere gedenke hen beiden in de levensavond. Hun gebed zij met Psalm 71 vers 3a: 'Wees mij tot een

Rotssteen om daarin te wonen, om geduriglijk daarin te gaan'.

Redactie

UITZENDDIENST FAMILIE HEIJBOER

Op 14 februari (19.30 uur) vindt de uitzending plaats van de familie I.M.W. Heijboer. Maurice Heijboer is door ZGG benoemd als evangelist in Ecuador. De uitzenddienst, in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Moerkapelle, wordt geleid door ds. H. Brons. Ds. G.W.S. Mulder, voorzitter van het deputaatschap, verricht de uitzending.

AANGEPASTE DIENST KRABBENDIJKKE

Op zaterdag 28 januari (14.30 uur) wordt in de kerk van de Geref. Gemeente te Krabbendijke een aangepaste kerkdienst gehouden. Ds. P.C. Vlot spreekt over 'Jezus en Nathánaël' (Joh. 1:47-51). Iedereen is welkom.

AANGEPASTE DIENST CAPELLE A/D IJSSEL-WEST

Op zaterdag 26 januari (15.00 uur) is er in de Moriakerk van de Geref. Gemeente te Capelle aan den IJssel-West een aangepaste kerkdienst voor mensen met een beperking. Voorganger is student J.M. Evers. Iedereen is welkom.

► Gereformeerde Gemeente
Capelle a/d IJssel-West

Berichten

JUBILEUMBIJLAGE HELPENDE HANDEN

We zijn De Saambinder dankbaar dat ze ons de gelegenheid geeft om ons jubileummagazine mee te sturen naar haar abonnees. Nog te vaak horen wij dat hulpvragers Helpende Handen niet weten te vinden, soms uit schroom om een eerste stap te zetten, maar soms uit onbekendheid met de organisatie. We hopen dat dit magazine kan bijdragen aan meer bekendheid met onze vereniging. Bij dit nummer van De Saambinder ontvangt u daarom eenmalig als bijlage ons gratis jubileumnummer.

[Vereniging Helpende Handen](#)

ONDERZOEK NAAR ELIAS FRANSEN

Vanaf ca. 1889 preekte in Aalburg ds. Elias Fransen. Hij diende de

'Gereformeerde Kerken onder het Kruis'. Hij schrijft dat hij in Aalburg 'kinderen van vijf à zes uur uit de omtrek' doopte, 'soms drie avonden achter elkaar vanwege de menigvuldigheid'. Bekend is dat hij kinderen uit Aalburg en uit Nederhemert heeft gedoopt. Gezien de 5 tot 6 uur die Fransen noemt, is de kans groot dat ook kinderen elders uit het Land van Heusden en Altena en de Bommelerwaard door hem zijn gedoopt.

In verband met historisch onderzoek komt Jacob Vos uit Wijk en Aalburg graag in contact met mensen die weten van voorouders, andere familieleden of dorpsbewoners die door Fransen zijn gedoopt, of die met brieven contact onderhielden met hem: jacobvos@kliksafe.nl of tel 0416-695148.

OPEN DAG IN ALKMAAR

Op zaterdag 28 januari houdt Bij de Bron in Alkmaar open dag. Er is een presentatie over het werk op de post en er kan een stadswandeling met een gids worden gemaakt. Ook is er een creatieve workshop en een knutselworkshop voor kinderen. Vanaf 10.00 uur is de inloop, tussen de middag is een lunch beschikbaar. Om 15.00 uur sluiten we af in de Vrijheidskerk (Hobbemalaan 2) met een concert van Chenanja uit Ede en het muzikaal ensemble Con Passione uit Veenendaal. Voor het programma en meer informatie zie www.bijdebronalkmaar.nl

JONGERENAVOND MIDDELHARNIS

Op vrijdag 27 januari (19.30 uur) wordt een regionale jongerenavond gehouden

in de Sionkerk te Middelharnis. Ds. B.J. van Boven spreekt over de Christinnereis van Bunyan (Christinne in het huis van Uitlegger). Na de pauze is de vragenbeantwoording. Jongeren en belangstellenden zijn welkom.

JONGERENDAGEN WINSTUITVERLIES

Ben je jong (volwassen) getroffen of betrokken bij kanker? Kom vrijdag 27 en zaterdag 28 januari naar de jongerendagen van Winstuitverlies. Voor meer informatie en aanmelden: www.winstuitverlies.nl

REGIOAVOND VROUWENBOND

Op 24 januari (19.30 uur) is er in de Immanuelkerk te Wageningen (Van Uvenweg) een regioavond van de Vrouwenbond Geref. Gemeenten. Ds. H. van der Heiden spreekt over Eenzaamheid. Leiding en meditatie: ds. A. Verschuure.

MAF-AVOND GELDERMALSEN

Op zaterdag 28 januari (19.45 uur) is er een MAF-avond in de Bethelkerk te Geldermalsen (Laan van Leeuwenstein) m.m.v. ensemble Parlando. Jan Zwart, de eerste Nederlandse MAF-piloot, vertelt over zijn werk, familie Schenkeveld

vertelt over hun uitzending naar Liberia; collecte voor steunfonds familie Schenkeveld.

ZANGAVONDEN

Gorinchem - Grote Kerk, zat. 28 jan., 19.30 uur, Hollands jongerenkoor, mannenkoor Rehoboth, spreker Evert Barten; collecte voor Jeugdbond; reserveren/ info: www.peterwildeman.nl/concerten
Nieuw-Beijerland - Kerkgebouw De Kandelaar, zat. 28 jan., 19.30 uur, psalmzangavond met bovenstem, Pieter Heykoop, orgel, meditatie ds. H.A. van Zetten; collecte voor ZGG.

Kerkdiensten

ZONDAG 22 JANUARI 2023

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Aalst** 9.30 en 14.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Alblasser-dam** 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; **Alphen aan den Rijn** 19.00 uur ds. A.J. de Waard; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 15.00 uur ds. J. Beens; **Apeldoorn** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 10.00 uur ds. H. van der Heiden en 17.00 uur ds. R. Kattenberg; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Benthuizen** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Berkenwoude** 18.30 uur stud. J.M. Evers; **Bodegraven** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Borssele** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. C. Hogchem; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 10.00 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 18.30 uur (H.D.) ds. M.H. Schot; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 uur ds. L. van der Kuijl en 16.00 uur stud. J.M. Evers; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 10.00 en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Den Haag-Scheveningen** 15.00 uur ds. H. Brons; **Deventer** 18.00 uur stud. J. Janse; **Dinteloord** 14.30 uur ds. M. Blok; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 9.30 en 15.00 uur ds. W. Silfhout; **Dordrecht** 10.00 en

16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Enter** 15.00 uur ds. A. Schreuder; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. J. Schipper; **Goes** 9.30 (H.D.), 14.00 en 18.00 uur ds. G. Pater; **Gorinchem** 10.00 en 16.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Gouda** 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; **Goudswaard** 10.00 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **'s-Gravensande** 9.30 en 15.30 uur ds. C. van Krimpen; **Groningen** 10.00 uur ds. D.W. Tuinier; **Haamstede** 10.00 en 18.30 uur ds. M. Karens; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 15.00 uur stud. J.J. Hoogerbrug; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. M.H. Schot; **Herkingen** 14.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoofddorp** 18.30 uur ds. A. Verschuure; **Houten** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Kamperland** 15.30 uur ds. M. Karens; **Kapelle-Biezelinghe** 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaas-waal** 9.30 en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; **Kortgene** 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. P. Mulder; **Lelystad** 15.00 uur ds. G. van Manen; **Lisse** 10.00 en

16.00 uur ds. A. Verschuure; **Marknesse** 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; **Meeuwen** 19.00 uur ds. B. Labee; **Meliskerke** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Melissant** 10.00 en 15.00 uur ds. S. Maljaars; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 19.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 9.30 en 16.00 uur ds. A.J. de Waard; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 en 18.30 uur ds. G. Hoogerland; **Nieuwe-Tonge** 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 14.30 uur ds. K. Boeder; **Nieuwerkerk** 15.00 uur ds. P.C. Vlot; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 18.00 uur ds. S. Maljaars; **Oostburg** 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Oosterland** 14.30 uur stud. A.E. Brijder; **Oostvoorne** 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Ouddorp** 9.30 en 18.30 uur stud. A.E. Brijder; **Oude-Tonge** 10.00 en 18.00 uur stud. J.C. Kriekaart; **Oudemirdum** 14.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Poederoijen** 14.30 uur ds. L. Blok; **Poortugaal** 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Poortvliet** 10.00 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Puttershoek** 10.00 uur stud. J.M. Evers en 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Ridderkerk** 9.30 (H.D.) en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.00 uur ds. H.J. Agteresch;

Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; **Rijssen-West** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rotterdam-Alexanderpolder** 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rotterdam-Centrum** 15.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Rotterdam-IJsselmonde** 14.30 uur ds. C. Sonneveld; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Sint Philipsland** 14.30 uur ds. C. van Ruitenburger; **Sliedrecht** 9.00 en 16.00 uur ds. A.T. Huijser; **Soest** 19.00 uur ds. A. Schot; **Spijkensisse** 18.00 uur stud. R.T. Michielse; **Sprang-Capelle** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Stolwijk** 10.00 en 15.00 uur ds. F. Mulder; **Terneuzen** 16.30 uur ds. C. Harinck; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur stud. J. Janse; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburger; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 10.00 en 15.00 uur stud. R.T. Michielse; **Vlissingen** 10.00 uur ds. C. Harinck en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Wageningen** 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; **Werkendam** 10.00 en 18.00 uur ds. L. Blok; **Westkapelle** 9.30 en 18.30

uur ds. J. de Kok; **Wierden** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Woerden** 18.30 uur ds. J.B. Huisman; **Zeist** 18.30 uur ds. W. Visscher; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 9.30 en 19.00 uur ds. G. Beens.

DINSDAG 24 JANUARI 2023

Dirksland 19.30 uur ds. K. Boeder; **Ede** 19.30 uur ds. J.B. Huisman; **Oosterland** 19.30 uur ds. P. Mulder; **Poortvliet** 19.30 uur ds. P.C. Vlot; **Tholen** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburger; **Zoetermeer** 19.30 uur (uitzenddienst) ds. G.W.S. Mulder.

WOENSDAG 25 JANUARI 2023

Aalst 19.30 uur ds. C. van Ruitenburger; **Beekbergen** 19.30 uur ds. A. Schreuder; **Capelle aan den IJssel-West** 19.45 uur ds. W.J. Karels; **De Valk-Wekerom** 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Dordrecht** 19.45 uur ds. W.A. Zondag; **Elspeet** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Kesteren** 19.30 uur ds. D. de Wit; **Oud-Beijerland** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Poortugaal** 19.30 uur ds. A. Schot; **Rhnen** 19.30 uur ds. F. Mulder; **Rilland-Bath** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. G. Pater; **Scherpenzeel** 19.30 uur (voor Evangelisatie) stud. A.E. Brijder; **Sliedrecht** 19.30 uur ds. A.T. Huijser; **Stolwijk** 19.30 uur ds. J. van Laar; **Werkendam** 19.30 uur (Dovendienst) ds. M. Karens.

DONDERDAG 26 JANUARI 2023

Barneveld-Centrum 14.00 uur (huw. bev.) ds. E.J. Boudewijn; **Brakel** 19.30 uur ds. L. Blok; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 19.45 uur ds. S. Maljaars; **Krimpen aan den IJssel** 19.45 uur ds. C. van Krimpen; **Naaldwijk** 19.45 uur stud. J.J. Hoogerbrug; **Nieuwerkerk** 19.30 uur ds. J. de Kok; **Ouddorp** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Sint Annaland** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Waardenburg** 19.30 uur (tijdrede) ds. A. Verschuure.

ZATERDAG 28 JANUARI 2023

Krabbendijke 14.30 uur (Aangepaste dienst) ds. P.C. Vlot.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 22 JANUARI 2023

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur ds. D.W. Tuinier; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg (Offenbachstraat 105)** 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

*'k Zal Zijn lof zelfs in de nacht
zingen, daar ik Hem verwacht*
Psalm 42:5 (berijmd)

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente Den Haag-Scheveningen heeft met ontroering kennisgenomen van het overlijden van oud-ambtsbroeder

Gerard Hendrikus Verweij

in de leeftijd van 91 jaar.

Met de hem geschonken gaven heeft hij in de periode van 1966 tot en met 2015 met grote getrouwheid mogen dienen in het ambt van ouderling, eerst in de gemeente Den Haag-Zuid en later in de gemeente 's-Gravenhage.

De Heere vertrooste zijn kinderen, klein- en achterkleinkinderen en schenken hen Zijn nabijheid.

J.H. de Boer, preses
M.M. van Winkelen, scriba

Den Haag, 2 januari 2023

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Zoekt u een mediator
of
organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Advertenties

Vegan D (met D₃ en D₂) van Neolife draagt bij aan:

- * de opname van calcium en fosfor
  - * verhoging van de weerstand
  - * behoud van botten en spierfuncties
- Jan. aanbieding | Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Eenzaam, beperking, eenverdiener, rouw of armoede? Stichting kleinsteun.nl luistert en steunt! 06-34180256
jong en oud (bel)maatjes & lotgenoten

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641

E info@phvanderleer.nl

M 06 - 46376232

W www.phvanderleer.nl

Kom voor uw vakantie naar Aagtekerke

Te huur op particulier terrein:
Ruim 6 pers. chalet op fietsafstand van Noordzeestrand. Eigen terras en gazon op het zuiden met uitzicht over landerijen en duinen. Met korting voor 55 plussers in voor- en naseizoen! Bel 06-81973703 of kijk op www.chaletdezonnewijzer.nl

12e BETUWSE MANNENZANG

Grote of St. Maartenskerk in Tiel
D.V. vrijdag 3 februari 2023, 19.30 uur
Niet-ritmische psalmzang met bovenstem, orgel en trompetten!
Toegang uitsluitend mannen. Info: www.betuwsebovenstemgroep.nl

HEEREN
VAN
OPHEUSDEN

AMBTSKLEDING

MAATKOSTUUMS

TROUWKOSTUUMS

GELEGENHEIDSKLEDING

AFSPRAAK MAKEN?

We bieden de mogelijkheid voor een afspraak in de avonduren of voor bezoek bij u aan huis.

HEERENVANOPHEUSDEN.NL | 0488 42 96 90 | INFO@HEERENVANOPHEUSDEN.NL

BURGEMEESTER LODDERSTRAAT 38 | 4043 KM | OPHEUSDEN

Uniek in Geldermalsen: zeer goed onderhouden en mooi gelegen 2-kapper met aanleunwoning

(eigen entree, keuken, slaap- en badkamer; multifunctioneel toepasbaar). Energiezuinig (A-label) met 11 zonnepanelen. Moderne keuken en badkamer en 3 slaapkamers. Prachtige beschutte tuin. Informatie: 0345-577377.

Juwelen van Genade in Nigeria

Dit boek gaat over mensen die door de Heere zijn opgezocht en over de geboorte van de Nigeria Reformed Church.

Het boek bevat treffende getuigenissen over Gods genade, leerzame verhalen over aardige gebeurtenissen en persoonlijke gesprekken met mensen uit de begintijd van de kerk onder de Izi's. Geschreven door **ds. C. Sonneveld**, voormalig zendingspredikant.

Dit boek kunt u bestellen via:

www.juwelenvangenade.nl

of mail naar info@juwelenvangenade.nl

Het boek is ook verkrijgbaar bij:

Boekhandel Van Velzen
Dorpsstraat 83
4413 CD Krabbendijke

Zoutewelle Boeken
Hoofdweg 202
6744 WR Ederveen

Boekhandel Gebr. Koster
Nairacstraat 17
3771 AW Barneveld

Boekhandel De Ramshoorn
Lange Vorststraat 21
4461 JL Goes

220
pagina's
veel foto's!
€ 14,⁹⁵

Met de opbrengst van € 5,- per boek maakt u het mogelijk een Engelse uitgave voor Nigeria te maken.

Bureau
Mark.

Luisteren,
met oog voor elkaar.

+31 (0)6 53 29 69 57
mark@bureau-mark.nl

bureau-mark.nl

Praktijk
den Uijl

✓ HULPVERLENING

✓ COACHING

✓ TRAINING

✓ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

VAKANTIE in de BETUWE op boerderij-camping DE VIJVERHOF in OMMEREN. Tevens verhuur accommodaties.
www.campingdevijverhof.nl
 0344601973/065708822

**DE APP MET DUIZENDEN
CHRISTELIJKE MUZIEK-
EN VERTELCD'S**

**Makkelijker
dan een
cd-speler**

 FamilyStream

Luister
nu gratis
1 maand
mee!

www.familystream.com

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

2

**Europa's
grootste keus**

Braziliaans eiken Keuken compleet zoals opgesteld en inclusief getoonde 3 apparaten.

Kraakprijs!
1564,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m2 in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

- Psychosociale & psychologische hulpverlening
- Huwelijk & relaties
- Seksuologische hulpverlening
- Toerusting & preventie
- Gastopvang
- Schoolmaatschappelijk werk
- Hulp bij gameverslaving
- Mediation & coaching

Het bieden van professionele, psychosociale hulp bij al jouw levens- en gezinsvragen, dat is onze missie. En altijd vanuit een heldere, christelijke identiteit.

De Vluchtheuvel biedt meer!

W stichtingdevluchtheuvel.nl • T 0113 - 213 098

De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

Maak gebruik van onze service aan huis.
Prachtige collectie PVC vloeren.
Voor advies, egaliseren, leveren en leggen.
06-19557166 De Vloerenkoning.nl

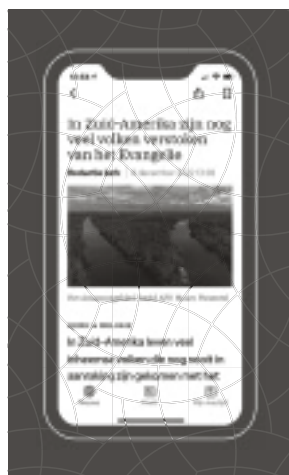
PSALMZANGAVOND MET BOVENSTEM

D.V. ZATERDAG 28 JANUARI

19.30 uur • Ger. Gem. Nieuw-Beijerland

Organist: Pieter Heykoop • Toegang vrij!

Leiding: Ds. H. A. van Zetten • Col. t.b.v. ZGG

**Download de
gratis nieuwsapp!**

 Scan mij

Scan de QR-code of
ga naar rd.nl/app

rd reformatorisch
dagblad

**(Ambts)
kostuums**

een gevarieerde en
stijlvolle collectie
voor elke gelegenheid

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland - Tel. (0166) 65 24 90

www.denengelsmanenvandriel.nl

**PROFIJT
ISOLATIE**

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

**De specialist in het milieubewust
isoleren van uw woning**

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie

www.profijtisolatie.nl

Al vakantieplannen voor 2023?

Ga eens met een luxe camper op pad! Wij verhuren onze 4-persoons camper vanaf 1 april tot 31 oktober. Kijk voor prijzen en beschikbaarheid op www.kampeermatch.nl/saambinder/ Als u een reserveringsaanvraag doet, en hierbij vermeldt dat u ons via de Saambinder gevonden hebt krijgt u 10% korting op de huurprijs.

VOGG... AL 65 JAAR MUZIEK VOOR KERK EN HUIS**Voor kerkenraden
EXAMENCOMMISSIE**

Voor advies bij de selectie en benoeming van organisten

ORGELBOUWADVIESCOMMISSIE

Bij aanschaf, bouw of onderhoud van het orgel

MODELINSTRUCTIE

Voor de aanstelling van organisten

Voor organisten en andere muzikliefhebbers

KERK & MUZIEK Ons tweemaandelijks blad

BUNDELS met Psalmbewerkingen

CURSUS Kerkelijk Orgelspel

Allerlei **ACTIVITEITEN**

Meer informatie of bladmuziek bestellen? www.kerkenmuziek.nl of mail naar info@kerkenmuziek.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl**

Julia's
baby- en kinderkleding

Kleding voor het hele gezin bij Julia's Baby- en Kinderkleding in Kootwijkerbroek! Kijk voor de nieuwe collectie op onze webshop juliaskleding.nl of kom naar de winkel.

Welkom terug op ons bungalowpark!

De Verrassing
Bungalowpark

AL 65 JAAR
VERRASSEND OP TEXEL

www.deverrassing.nl
0222 318906

Te huur op camping Bergzicht in Ommen een mooi **6 persoons chalet**, week 30 en 31 bezet. Info: 06 820 119 63

Loopbaanevent

Dé plek voor inspiratie en ontmoeting

27 januari | 13-16 uur
28 januari | 10.30-16 uur

Welkom bij AFAS,
Inspiratielaan 3, Leusden

christelijkloopbaanevent.nl

rd informatietechnologie

+werkmottoalent

Kraamzorg in een vertrouwde sfeer

Tevredenheid door kwaliteit,
met behoud van identiteit.

Meer informatie: 0187-48 91 73
Aanmelden: www.shgzorg.nl

Wij zoeken oproepkrachten. Interesse?
zorgmanager@shgzorg.nl - 06 40 95 37 61

Relaties

Seksualiteit

Burn-out

Onzekerheid

ADHD – Autisme

Identiteit

Opvoeding

Rouw

WWW.ABCONSULTS.NL

ABCCONSULTS

Precies de hulp die je nodig hebt!

Van Kooten
TUIN & BUITEN LEVEN®

VACATURES

NUMANSDORP:

- ✓ COMMERCIEEL MEDEWERKER BINNENDIENST
- ✓ SEO/SEA MARKETEER
- ✓ MANAGER BUSINESS & CONTROL
- ✓ ORDERADMINISTRATIE & VOORRAADBEHEER
- ✓ FINANCIËEL MEDEWERKER
- ✓ SALES BACKOFFICE

HEEL NEDERLAND:

- ✓ MONTAGEMEDEWERKERS

vankootentuinenbuitenleven.nl/vacature

Behalve puzzel, posters en kaarten nu ook flyer van plaat **De brede en de smalle weg**. Geschikt voor uitdeling.
www.ramshoorn.nl

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediation, conflictantering, assessments, coaching en zakelijke advisering.

Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasterdam
0344 - 667042 of info@rpnederland.nl

www.rpnederland.nl

VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR

AAN HUIS

☎ 06 - 36 29 43 14

🌐 wiltraamdecoratie.nl

JOH. DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**
www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

**begrafenisverzorging
Den Hollander**

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09

✉ info@tdenh.nl

🌐 www.begrafeniszorgingdenhollander.nl

Zorgen over de ontwikkeling van uw kind?

Maak gebruik van de hulpverlening van KOC Diensten bij kinderen/jongeren met sociaal-emotionele, gedrags- of ontwikkelingsproblemen.

- ✓ Opvoedingsondersteuning
- ✓ Begeleiding in het gezin
- ✓ Diagnostiek en behandeling
- ✓ Jeugdhulp op de basisschool

**KOC
DIENSTEN**
staat achter je

Ontdek welke diensten u kunnen helpen

kocdiensten.nu/over-ons/jeugdengezin

Vragen, advies of aanmelden? ☎ 0318-517310 | toegang@koc.nu | kocdiensten.nu

de SAAMBINDER Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop drukkerij

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasterdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van redenen niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

EEN LIED IN DE HERBERG

'Hoeveel moet die Bijbel kosten?' vroeg de vrouw aan Hendrik. 'Geef me er maar vijfentwintig cent voor', zei Hendrik. Hij merkte dat ze niet veel geld had.

'Dat is geen geld voor zo'n dik boek!' zei de oude vrouw. Ze slofte naar de kast en pakte een kopje zonder oor. Daar bewaarde ze haar spaarcenten in. Ze telde de centen voor Hendrik neer. 'Dat moet dan maar. Het is een goed Boek, maar zeg het alstublieft niet tegen de pastoor'. 'Dat doe ik niet', stelde Hendrik haar gerust. Hij sprak nog een poosje met haar over de twee wegen. 'Ik zal hem elke dag lezen', beloofde de vrouw. 'Fijn, hoor! Zullen we nog vragen of de Heere Zijn Woord wil zegenen aan uw hart?' De oude vrouw knikte. 'Ja, ja, doe dat maar'.

Hendrik liep naar het volgende huis. 'Een Bijbel? Net als Toon de smid zeker? Ja, die wil ik wel hebben. Toon heeft er zo vaak over verteld. Mijn man zei pas nog dat hij er graag één zou willen hebben'.

'Dat komt dan mooi uit', antwoordde Hendrik. Hij sprak nog een poosje met de vrouw. 'Nu ga ik weer verder', zei hij toen.

'De buurvrouw wil er vast ook wel één', zei de vrouw. 'Wij hebben er samen wel eens over gepraat'.

De vrouw had gelijk, want de buurvrouw was heel blij toen Hendrik haar een Bijbel aanbood. 'Die wilde ik juist kopen', zei ze verrast. 'Toon de smid zei dat iedereen de Bijbel moet lezen, want daarin staat de weg ter zaligheid beschreven'.

'Toon heeft zijn Bijbel wel lief, geloof ik', zei Hendrik. 'Ik ga eens kennis met hem maken'.

'Dat zou ik zeker doen', zei de vrouw.

'De smederij is aan het eind van de straat'. ♦

Heerlijk boekje

'God gaf in Zijn wonderbare genade aan Zijn gereformeerde kerk een boekje, klein van omvang, maar o zo rijk aan inhoud!'

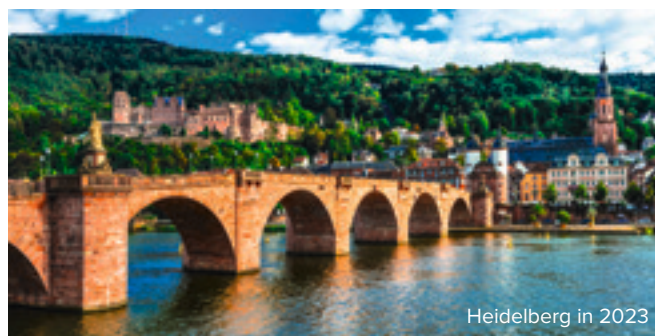
Welk boekje? Kohlbrugge (negentiende eeuw) bedoelde de Heidelbergse Catechismus. Vlak voor zijn sterven zei hij: 'Kinderen, de Heidelberger, de eenvoudige Heidelberger, houd daar aan vast'. In de achttiende eeuw noemde Smijtegelt het 'een heerlijk boekje'. Hij kende predikanten die er weinig mee op hadden. 'Let dan op', zei hij, 'want er is gevaar!' Jij hoort nog steeds catechismuspreken. Wat is het geheim ervan? Waarom is zo'n boekje van 460 jaar er nog steeds? Denk eens mee.

1. Omdat het gaat over de levensvraag voor ieder mens: 'Wat is uw, jouw enige troost, beide in het leven en sterven?'
2. Omdat die troost is voor het leven én het sterven.
3. Omdat de catechismus helemaal op de Bijbel gegrond is.
4. Omdat je eerlijke en duidelijke uitleg krijgt over het ware geloof.
5. Omdat het boekje de beste samenvatting van de Bijbel is.
6. Omdat duizenden, groot en klein, er houvast uit kregen in onzekere tijden, in gevangenissen, op brandstapels.
7. Omdat hij gericht is op het hart en tijdloos is.
8. Omdat hij een handig hulpmiddel is om de Bijbelse leer te onthouden.
9. Omdat hij hoort bij de belijdenis van de kerk en alle dwaalleer bestrijdt.
10. Omdat naast de Bijbel geen ander boek voor zóveel mensen tot zegen geweest is.

Ja, de Heidelberger is een geschenk van God, 'een heerlijk boekje!' Hij verbindt kerken die hetzelfde geloven. Gods kinderen houden er veel van, bemoedigen elkaar ermee. Tip: leer de vragen uit je hoofd, je zult er veel gemak van hebben.

Nog één vraag: wat is jouw enige troost? ♦

Leestip: Jesaja 40

Heidelberg in 2023

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. Labee

Dat leert ons Christus

Regelmatig hoor ik dat de wet voorafgaat aan het Evangelie. Maar ontstaat de kennis der ellende niet door Christus? Lezen we dat niet in Zondag 2 van onze Heidelberger?

De Leraar van de wet

Nadat Zondag 1 van de Heidelbergse Catechismus ons geleerd heeft dat er drie stukken nodig zijn om getrouwd te kunnen leven en sterven, volgt er onderwijns over dat eerste stuk: hoe groot mijn zonden en ellenden zijn. Die 'broodnodige' kennis wil de Heere werken door de wet van God. 'Want door de wet is de kennis der zonde', zo leert ons de Heilige Schrift in Romeinen 3 vers 20b. In Zondag 2 wordt de scherpe eis van Gods wet ons voorgesteld. En dan horen we met antwoord 4 inderdaad: 'Dat leert ons Christus in een hoofdsom, Matth. 22:37-40: Gij zult liefhebben den Heere uw God met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand, en met geheel uw kracht. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede, aan dit gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelfen. Aan deze twee geboden hangt de ganse Wet en de Profeten.'

Het is dus waar dat Christus 'de Leraar van de wet' mag worden genoemd. Maar het is een verwringing van de waarheid, wanneer we de ellendekennis, los van de wet, aan Christus toekennen. Theologen als K. Barth (1886-1968) en K.H. Miskotte (1894-1976), die de harten en zinnen van velen vandaag betoverd hebben, beweren dat de kennis der ellende ontstaat dóór Christus. Dan moet je komen tot en geloven in Christus en heb je alles...

Voor het handelen van God als Rechter, Die als Schepper récht heeft op Zijn schepsel en met wie een verloren zondaar in rekening staat, is dan geen plaats. Laat staan voor de uitdrukkingen dat 'een mens zijn Rechter om genade gaat bidden' (Job 9:15) of dat 'Sion door recht verlost zal worden' (Jes. 1:27).

Toch heeft Christus de wet samengevat in een hoofdsom! Wat wil dat zeggen? Als waarachtig God kon Christus niet anders. Hij is niet gekomen om de wet te ontbinden of krachteloos te maken. Nee, Hij handhaaft – ook tegenover die rijke jongeling en de strikvragende wetgeleerde – Gods wet. Hij is gekomen om de wet te vervullen en om de vloek der wet te dragen.

De Vervuller van de wet

Dat Christus de wet leert, is de waarheid. Maar de wet vervloekt en Christus zegent. En dat laatste kan alléén na de wetsvolbrenging of vervulling voor de Zijnen. God eist dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede. Daaraan zal moeten worden voldaan, of door onszelf of door een Ander. In de ware bekering kan het niet anders of Christus bevrijdt en verlost van de vloek der wet. Wie? Alleen zondaren die werkelijk iets hebben leren kennen van dat wetsovertredende bestaan, bij het licht van Gods Geest. Dat zijn zondaren die iets van de 'droefheid naar God' hebben leren kennen. Zo spreekt onze reformator J. Calvijn (1509-1564) in zijn Bijbelcommentaar (op 2 Korinthe 7 vers 10): 'Deze droefheid stelt Paulus tot een oorzaak en oorsprong der bekering, hetwelk men naarstig moet aanmerken. Want tenzij de zondaar zichzelf mishage, zijn leven hate, en door de kennis zijner zonde ernstig droef zij, zo zal hij zich nimmermeer tot God bekeren (...)'.

Lezer(es), God geve dat we onze ziel niet zouden bedriegen voor de eeuwigheid, maar in waarheid zouden bedelen om de waarachtige bekering. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.